

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4ObdoZ/1/2025
Identifikačné číslo spisu:	3123202808
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3123202808.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Ivie Čelkovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v spore žalobcu Ing. L. U., narodený XX. K. XXXX, O. XX, X., právne zastúpený advokátskou kanceláriou MINAT Law s. r. o., Prievozská 6A, Bratislava, proti žalovanému 1/ Ing. J. P., narodený XX. H. XXXX, O.. P. XXX/X, L., 2/ VEHOX, spoločnosť s ručením obmedzeným, Kukučínova 1305, Púchov, IČO: 31 565 263, obaja právne zastúpení advokátskou kanceláriou JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka s.r.o., Pluhová 29, Bratislava, o zaplatenie 11 500 eur s príslušenstvom, konajúc o dovolaní žalovaného 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. /4/2024-100 zo dňa 12. decembra 2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

Konanie na súde prvej inštancie

1. Okresný súd Trenčín, ako súd prvej inštancie, rozsudkom č. k. 22CbZm/2/2023-65 zo dňa 6. novembra 2023, uložil žalovanému 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi zmenkovú sumu 11 500 eur s úrokom z omeškania 6 % ročne zo sumy 10 000 eur odo dňa 2. mája 2020 do 1. februára 2021, úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 20 000 eur odo dňa 2. februára 2021 do 6. augusta 2021, úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 12 500 eur odo dňa 7. augusta 2021 do 16. júna 2022, úrok vo výške 6 % ročne zo sumy 11 500 eur odo dňa 17. júna 2022 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 38,33 eura ako 1/3 zmenkovej sumy, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Predmetný vzťah posúdil ako zmenkovo právny a aplikoval naň ustanovenia § 48 ods. 1, § 75 ods. 1, § 32 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon zmenkový a šekový“) a ustanoveniam § 150 ods. 1 a § 151 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný

sporový poriadok (ďalej aj len „CSP“).

2. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobca si titulom zmeniek uplatňoval svoje zmenkové právo ako nespornej pohľadávky voči žalovaným. Prvopisy zmeniek boli súdu predložené a súd konštatoval, že obsahujú zákonom predpísané náležitosti. Spornou otázkou v konaní bolo, či je žalobca v predmetnom konaní popri predložení zmeniek povinný pre úspech v konaní preukázať tiež existenciu záväzku, ktorý predložené zmenky zabezpečovali, obzvlášť za situácie, keď podľa žalovaných sám žalobca kauzu zmenky v žalobe uvádza. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že za preukázané nebolo možné považovať skutkové tvrdenie žalovaných o tom, že vymedzenie kauzálného vzťahu vzišlo zo strany žalobcu v žalobe. Samotné skutkové tvrdenie žalobcu popisujúce dej zahrňajúci uzavretie zmluvy o pôžičke, nie je podľa súdu prvej inštancie možné považovať za vymedzenie kauzálného vzťahu. Uviedol, že zmenka je oddelená od tzv. kauzy, pričom je zároveň tzv. nesporným záväzkom, a teda majiteľ zmenky nemusí preukazovať v súvislosti s vymáhaním zmenky nič iné, než to, že je jej majiteľom. Nie je jeho povinnosťou preukazovať zmenkovému dlžníkovi, že sumu uvedenú v zmenke aj dlhuje. Záväzok zo zmenky je nesporným, a teda ak spĺňa formálne náležitosti, zabezpečuje svojmu majiteľovi právo na jej zaplatenie (v tejto súvislosti súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/21/2012). Spornou otázkou bolo, či je možné, aby popri sebe existovali dve zmenky. Podľa súdu prvej inštancie nebolo preukázané skutkové tvrdenie žalovaných, o tom, že by jedna zmenka mala nahradiť druhú, a teda, že by nemohli popri sebe existovať. Rovnako nemal za preukázané tvrdenie žalovaných o nesúlade konania žalobcu s dobrými mravmi alebo poctivým obchodným stykom a na tomto základe žalobe vyhovel.

Konanie na odvolacom súde

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali včas odvolanie žalovaní 1/ a 2/, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) rozhodol tak, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

4. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že súd prvej inštancie dospel k svojim záverom na základe riadne vykonaného dokazovania a dostatočne zisteného skutkového stavu, svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanoveniam § 220 ods. 2 CSP a s námietkami žalovaných sa riadne vysporiadal. Uviedol, že z predmetných vystavených zmeniek vyplýva, že aj keď na nich boli uvedené rôzne sumy vyjadrené číslom a slovom, v zmysle § 6 ods. 1 zákona zmenkového a šekového platí suma na zmenke vyjadrená slovom (t.j. 10 000,- eur) Napriek tomu, že žalobca požičal žalovanému 1/ sumu 25 000 eur (navýšenú Dodatkom č. 1 k Zmluve o pôžičke), s poukazom na zmenky si uplatnil od žalovaných 1/ a 2/ len sumu 20 000 eur poníženú o už zaplatenú sumu 8 500 eur, t.j. uplatnil si len sumu 11 500 eur. Podľa odvolacieho súdu neobstojí tvrdenie žalovaných, že pokiaľ by nenastala nezrovnalosť v písaní zmenkovej sumy číslom a slovom, tak by mal žalobca nárok na zaplatenie 50 000 eur po odrátaní uvedených platieb, keď majú za to, že takýto výklad zmenkového práva je v príkrom rozpore s dobrými mravmi a v tejto súvislosti poukazovali žalovaní 1/ a 2/ na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III.ÚS 47/2019. Odvolací súd uviedol, že predmetom uvedeného rozhodnutia bolo riešenie uplatňovania úroku zo zmenkového vzťahu a nároku na úrok z omeškania z kauzálného záväzku, a to s poukazom na ručiteľský záväzok, ktorý má akcesorickú povahu a je záväzkom existujúcim vedľa hlavného záväzku, ktorým je vzťah veriteľa a dlžníka. Vo vzťahu k uvedenému rozhodnutiu taktiež uviedol, že žalobca okrem istiny vo výške 11 500 eur uplatňuje len zaplatenie 6 % úroku v súlade s § 48 ods. 1 zákona zmenkového a šekového. Žalobca si neuplatňuje úroky z omeškania. S poukazom na uvedené nemožno podľa názoru odvolacieho súdu na daný stav aplikovať rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 47/2019. Naviac konštatoval, že žalobca si sumu 50 000 eur neuplatňuje a ak by taká situácia nastala, takému právu by súd neposkytol ochranu, keďže predmetom pôžičky bolo len 25 000 eur.

5. Na odvoláciu námietku žalovaných, že sa súd prvej inštancie nezaoberal ich námietkami ohľadom tvrdenia, že zmenky boli vystavené ako zmenky zabezpečovacie, ktoré zabezpečujú splnenie jednej povinnosti žalovaného 1/, a to povinnosti vrátiť pôžičku zo zmluvy o pôžičke, pričom podľa ich tvrdenia

zmenka 1 nemá žiadnu kauzu, pretože zanikla najneskôr dňom podpísania Dodatku č. 3 a vystavenia zmenky 2, odvolací súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že v zmysle § 17 ods. 1 zákona zmenkového a šekového, ak chce žalovaný 2/ ako avalista s úspechom uplatňovať v konaní tzv. kauzálne námietky, musel by tvrdiť a preukázať, že s veriteľom (majiteľom zmenky, resp. remitentom) uzavrel dohodu, z ktorej vyplýva pre neho oprávnenie vznášať takéto kauzálne námietky. Teda uplatňovať voči majiteľovi zmenky, resp. remitentovi kauzálne námietky vyplývajúce z ich vzájomného mimozmenkového vzťahu môže len vtedy, ak to vyplýva zo zmluvy, resp. dohody, v ktorej boli upravené podmienky, ktoré oprávňujú zmenkového ručiteľa na uplatnenie kauzálnych námietok voči majiteľovi zmenky, resp. remitentovi, čo v tomto prípade preukázané nebolo.

6. Odvolací súd uviedol, že žalovaní 1/ a 2/ svoje tvrdenia o tom, že zmenka 1 a zmenka 2 nemajú existovať popri sebe a že zmenka 2 mala nahradiť zmenku 1, nepodložili žiadnymi dôkaznými prostriedkami a tieto skutočnosti len tvrdili. Ako už bolo vyššie uvedené zmenka 1 bola vystavená pri podpise zmluvy o pôžičke a splatná mala byť v deň pôvodne dohodnutej splatnosti podľa zmluvy o pôžičke. Zmenka 2 bola vystavená v deň uzavretia Dodatku č. 3 k zmluve o pôžičke (aj keď zmenka 2 na Dodatok č. 3 neodkazuje) a bola splatná podľa novo určenej doby splatnosti v zmysle Dodatku č. 3. Obidve zmenky mali slovom uvedenú sumu desaťtisíc eur. Skutočnosť, že dňa 29. júna 2020 vystavil žalovaný 1/ ako dlžník zmenku splatnú dňa 1. februára 2021, hoci už dňa 29. októbra 2019 bola vystavená zmenka, ktorá mala byť splatná dňa 1. mája 2020, nerobí zmenku 1 neplatnou a nespôsobuje zánik tejto zmenky 1 po vydaní zmenky 2. Podľa odvolacieho súdu na tom nič nemení ani skutočnosť a tvrdenie žalovaných, že žalovaný čiastočne plnil po splatnosti zmenky 2 sumu 7 500 eur dňa 6. augusta 2021 a sumu 1 000 eur dňa 16. júna 2022. Odvolací súd uviedol, že sa nestotožnil s tvrdením žalovaných, že neexistuje kauza zmenky 1, ktorá zanikla vystavením zmenky 2 a že použitie oboch zmeniek v tomto konaní je len účelovou snahou žalobcu zhojiť svoj omyl vypisovaním zmeniek, kde sa nezhoduje suma slovom a číslom, čo je konanie, ktoré podľa názoru žalovaných nemôže požívať súdnu ochranu a je rozporné s dobrými mravmi, ako aj s poctivým obchodným stykom. Odvolací súd dospel k záveru, že ani súd prvej inštancie, ani odvolací súd sám nezistil žiadny rozpor s dobrými mravmi, ktorý by nastal v tom, že žalovaný 1/ vystavil zmenku 1 dňa 29. októbra 2019 a zmenku 2 dňa 29. júna 2020, keďže platná suma na predmetných zmenkách bola suma 10 000 eur. V čase vystavenia zmenky 2 nebola zmenka 1 ani čiastočne uhradená, preto nie je ani podľa názoru odvolacieho súdu dôvod nemožnosti existencie popri sebe zmenky 1 a zmenky 2. Tvrdenie žalovaných, že žalobca bol povinný po vystavení zmenky 2, zmenku 1 zničiť, nemá vo vzťahu k uvedenému žiadnu relevanciu, pretože to boli žalovaní, ktorí v prípade, ak mali za to, že zmenka 1 po vystavení zmenky 2 nemá dôvod existovať, mali žiadať žalobcu o zničenie tejto zmenky, avšak podľa názoru odvolacieho súdu na takéto niečo nebol dôvod, keďže zmenka 1 v čase vystavenia zmenky 2, nebola uhradená ani čiastočne, ako už bolo vyššie uvedené.

7. K odvolacej námietke žalovaných týkajúcej sa neurčitosti miesta splatenia, čo je taká vada, ktorá má za následok neplatnosť zmenky, odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie uviedol, že žalobcom predložené prvopisy zmeniek obsahujú zákonom predpísané náležitosti, teda sa uvedenými zmenkami zaoberal a ďalej uviedol, že údaj, kde sa má platiť jasne zo zmeniek vyplýva, ako miesto platenia Tatrabanka a.s. Bratislava, a to, že je pri mene toho, komu sa má platiť uvedené aj číslo účtu, nespôsobuje žiadnu neurčitosť v mieste splatenia, keďže podľa zákona údaj miesta, kde sa má platiť musí byť určitý, čo v tomto prípade zmenka 1 a zmenka 2 spĺňa.

8. Vo vzťahu k odvolacej námietke nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, odvolací súd poukázal na názor Ústavného súdu SR vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 46/05 ako aj II. ÚS 76/06, podľa ktorého súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo strany na také súdne rozhodnutie ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie. V nadväznosti na uvedené odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie sa s námietkami žalovaných zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že

žalovaní dostali odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu.

9. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd uviedol, že po preskúmaní veci dospel k záveru, že námietky žalovaných uvedené v odvolaní nie sú dôvodné a odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie poskytuje dostatočný podklad pre prijatie záveru o zrozumiteľnom a presvedčivom rozhodnutí, a napadnutý rozsudok ako vecne správny v zmysle ustanovovania § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

Dovolanie žalovaných

10. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali v zákonnej lehote dovolanie žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj len „dovolatelia“), prípustnosť ktorého odôvodnili § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP a navrhli dovolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie odvolaciemu súdu.

11. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP dovolatelia odôvodnili tým, že v dôsledku nesprávneho hodnotenia dôkazov mimo prípustného a logického rámca, ako aj v dôsledku nedostatočného, vnútorne rozporného odôvodnenia, ako aj v dôsledku konania mimo rámca § 382 CSP, sa súd dopustil nesprávneho procesného postupu, ktorým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Dovolatelia v dovolaní namietali, že posúdenie právnej otázky možnosti uplatnenia oboch zmeniek popri sebe pri daných skutkových okolnostiach bola riešená súdom prvej inštancie, ako aj odvolacím súdom, nesprávne, a že takáto otázka dovolacím súdom riešená doposiaľ nebola. Namietali nesprávnosť záveru odvolacieho súdu uvedeného v napadnutom rozhodnutí ohľadom nesprávne uvedenej zmenkovej sumy. Záver odvolacieho súdu, že ak by nenastala nezrovnalosť v zmenkovej sume a na predmetných zmenkách by bola uvedená správna suma pôžičky vo výške 25 000 eur, tak ako bola uvedená zmenková suma číslom, tak by žalobca pri predložení oboch zmeniek nepožíval súdnu ochranu, dovolatelia majú za právne neopodstatnený, a keďže zmenky pripravoval žalobca, omyl vo vyplňovaní zmenkovej sumy je podľa dovolateľov na jeho ťarchu.

13. Dovolatelia tiež napádajú záver odvolacieho súdu, že zmenka 1 je vystavená v súlade so zmluvou o pôžičke, keďže (aj keď nedopatrením) je na nej uvedená suma 10 000 eur a je na nej dátum splatnosti podľa pôvodne dohodnutej doby splatnosti. Poukázali na skutočnosť, že dátum vystavenia zmenky 1 a dátum podpisu zmluvy o pôžičke je totožný, pričom zároveň konštatuje už aj dodatok č. 1 k zmluve uzatvorený dňa 7. novembra 2019. Argumentoval, že uvedený záver nevyplyva z predložených dôkazov a je zrejmé, že zmenka 1 nemohla byť vystavená dňa 29. októbra 2019 (pri podpise zmluvy o pôžičke), keď zároveň konštatuje existenciu dodatku č. 1, ktorý bol uzavretý až dňa 7. novembra 2019 a konštatuje v zmenkovej sume číslom navýšenú sumu pôžičky 25 000 eur, ktorá bola známa až dňa 7. novembra 2019, teda uzavretím dodatku. Uviedli, že samotný žalobca tvrdí úmysel žalovaných 1/ a 2/ už pri vystavení zmenky 1, vystaviť ju na zmenkovú sumu 25 000 eur (suma, ktorá nebola známa v deň podpisu zmluvy o pôžičke). Dovolatelia namietali, že pri správnom hodnotení dôkazov musel odvolací súd dospieť k záveru, že zmenka 1 nemohla byť vystavená dňa 29. októbra 2019 a napriek uvedenému odvolací súd nelogicky a v rozpore so skutkovým stavom, ako aj tvrdením žalobcu, využívajúc omyl v zmenkovej sume skonštatoval, že zmenka 1 je vystavená v súlade s pôvodnou zmluvou o pôžičke v snahe obhájiť možnosť jej použitia popri zmenke 2. Uviedol, že takéto hodnotenie dôkazov je nelogické a nesprávne.

14. Ďalšia dovolacia námietka spočívala v nesúhlase dovolateľov so záverom odvolacieho súdu, ktorý nemá podľa nich oporu v žiadnej právnej úprave, a podľa ktorého uplatnenie oboch zmeniek je v súlade s dobrými mravmi, keďže v dôsledku omylu v zmenkovej sume je súčet zmenkových súm vo výške 20 000 eur (teda vo výške nižšej ako bola poskytnutá pôžička). Zároveň dovolatelia nesúhlasia s tým záverom odvolacieho súdu, podľa ktorého v prípade, ak by nenastala chyba v písaní zmenkovej sumy a žalobca by uplatňoval svoj nárok zo zmeniek vo vyššej sume, ako bola poskytnutá pôžička, pri daných skutkových okolnostiach by nepožíval súdnu ochranu.

15. Podľa dovolateľov zmenka 2 nahradila zmenku 1, keďže zmenka 1 nepokrýva žiadnu kauzu, pretože medzi žalobcom a žalovanými žiadna pôžička splatná podľa dátumu splatnosti na zmenke 1 neexistuje a je zrejmé, že v dôsledku zmeny splatnosti pôžičky bola vystavená zmenka 2. Zmenka 2 tak v celom rozsahu nahradila zmenku 1, ktorá zmenou splatnosti pôžičky, ktorú zabezpečovala, stratila svoju kauzu.

16. Dovolatelia tiež namietali, že nie je pravdou, že by si žalobca uplatňoval od žalovaných len sumu 20 000 eur, pretože žalobca žalovaného 1/ žaloval o zaplatenie 5 000 eur zo zmluvy o pôžičke v konaní vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 83C/33/2024 a ktoré mu žalovaný 1/ aj zaplatil. Vývolávanie dojmu, že žalobcovi je potrebné poskytnúť súdnu ochranu, pretože žalovanému 1/ požičal sumu 25 000 eur a tento si uplatňuje od žalovaných len sumu 20 000 eur z dôvodu omylu pri vypisovaní zmenky, je nesprávne. Žalobca využil skutočnosť, že disponoval aj pôvodne vystavenou zmenkou 1, s pôvodne vystaveným dátumom splatnosti a zmenkou 2 a tieto si uplatnil popri sebe. Žiadna pôžička splatná dňa 30. júna 2020 (podľa dodatku č. 2) už medzi účastníkmi neexistuje a v čase podania návrhu v tejto veci neexistovala.

17. S ohľadom na vyššie uvedené dovolatelia namietli, že súdy z vykonaných dôkazov vyvodili neprípustné a nelogické závery, mali za to, že odvolací súd hodnotil dôkazy svojvoľne, a preto došlo k nesprávnemu procesnému postupu súdu a porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 104/2022 týkajúce sa svojvoľného hodnotenia dôkazov nižších súdov v kontexte na porušenie práva na spravodlivý súdny proces a práva dovolacieho súdu preskúmať, či k takémuto svojvoľnému hodnoteniu dôkazov došlo.

18. Dovolatelia majú odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a rozsudku odvolacieho súdu za nekonzistentné a vzájomne rozporné, keďže súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na abstraktnosti a nespornosti zmieniek, pričom s kauzálnymi námietkami sa nevysporiadal a na druhej strane odvolací súd už kauzu vystavených zmieniek posudzuje a pripúšťa, pričom konštatuje, že žalovaní kauzálne námietky nepreukázali. Odôvodnenie napadnutého rozsudku tak majú za zmätočné a nelogické, nespĺňajúce náležitosti podľa § 220 v spojení s § 387 ods. 3 CSP, čím bolo znemožnené strane sporu uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Zároveň argumentovali, že odvolací súd pri právnom posúdení veci vo vzťahu k žalovanému 2/ odkázal na § 17 ods. 1 zákona zmenkového a šekového, ktorý však nebol pri doterajšom rozhodovaní aplikovaný, čoho následkom bolo porušené ustanovenie § 382 CSP. Tým bolo znemožnené žalovaným 1/ a 2/ uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces

20. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolatelia vzhľadli v tom, že konajúce súdy posúdili otázku uplatnenia oboch zmieniek popri sebe v danej veci a za daných skutkových okolností, pričom súd prvej inštancie sa kauzálnymi námietkami vôbec nezaoberal a svoje rozhodnutie založil na konštatácii abstraktnosti a nespornosti zmieniek a odvolací súd možné uplatnenie zmieniek popri sebe ustálil na právnom základe, že zmenka 1 a 2 v dôsledku nezrovnalosti v zmenkovej sume v súčte dávajú menej, ako bola poskytnutá pôžička, ktorú majú zabezpečovať, a teda ich uplatnenie popri sebe je možné. Odvolací súd uzavrel, že vystavením zmenky 2 nezanikla zmenka 1, pričom ale neuviedol splnenie akého záväzku žalovaného 1/ voči žalobcovi má zmenka 1 zabezpečovať, a aká je teda jej kauza.

21. Dovolatelia tak sú názoru, že zatiaľ čo súd prvej inštancie sa kauzou vôbec nezaoberal a odvolací súd posudzoval kauzálne námietky, avšak tieto posúdil podľa dovolateľov nesprávne a napadnuté rozhodnutie založil na tom základe, že v dôsledku omylu pri zmenkovej sume je celková zmenková suma 20 000 eur, a teda zmenka 1 a zmenka 2 môžu byť uplatnené popri sebe s tým, že ak by k omylu v zmenkovej sume neprišlo, tak by uplatneniu zmenky 1 a zmenky 2 popri sebe súdna ochrana nebola poskytnutá.

22. Dovolatelia majú za to, že zo strany odvolacieho súdu bola vec nesprávne právne posúdená a právnu otázku definovali nasledovne: „Či v prípade zaistovacích zmieniek (kedy v danej veci je v konaní

nesporne preukázané listinnými dôkazmi, že sa jedná o zaistovacie zmenky), ktoré zabezpečovali vrátenie jednej poskytnutej pôžičky v jednom dátume jej splatnosti (v danej veci konečný dátum splatnosti dňa 31. januára 2021), je možné popri sebe uplatniť viaceré zmenky vystavované postupne pri podpise dohôd o predlžovaní splatnosti predmetnej pôžičky, kedy v dôsledku zmeny dátumu splatnosti pôžičky, ktorej vrátenie zaistovacia zmenka zabezpečuje, už pôžička splatná v pôvodne dohodnutom dátume splatnosti neexistuje (v danom prípade pôžička, ktorej vrátenie bolo zabezpečené vystavením zaistovacej zmenky 1 splatnej dňa 1. mája 2020).“

Vyjadrenie žalobcu k dovolaniu

23. K dovolaniu žalovaných sa vyjadril žalobca písomným podaním, pričom uviedol, že tvrdenie dovolateľov, že k vyhodnoteniu skutkového stavu a právneho posúdeniu došlo až v odvolacom konaní, keďže súd prvej inštalácie založil svoje rozhodnutie len na abstraktnosti zmienek, je účelové a zavádzajúce. Uviedol, že úlohou odvolacieho súdu je, v prípade, že sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštalácie, nielen posúdiť zákonnosť napadnutého rozhodnutia v rozsahu podaného odvolania, ale aj doplniť a precizovať právnu argumentáciu tam, kde to považuje za potrebné. Odvolací súd tak v rámci zabezpečenia materiálne spravodlivého rozhodnutia rozšíril právne úvahy a podrobnejšie posúdil dôkaznú situáciu a to v intenciách právnych námietok vznesených žalovanými v odvolaní. Tento postup nemožno interpretovať tak, že ide o posúdenie skutkového stavu výlučne až v druhom stupni. Právna úvaha odvolacieho súdu tak nie je autonómnym prehodnotením veci mimo rámca prvostupňového konania, ale legitímnym doplnením a rozšírením existujúceho odôvodnenia, ktoré reaguje na konkrétne výhrady a otázky otvorené účastníkmi konania v odvolacom konaní. Odvolací súd je oprávnený preskúmať rozhodnutie nielen z hľadiska procesnej správnosti, ale aj po stránke vecnej správnosti právneho posúdenia.

24. Žalobca ďalej vo vzťahu k dovolacej námietke žalovaných, že odvolací súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na ustanovenie § 17 ods. 1 zákona zmenkového a šekového, ktoré podľa ich tvrdení nebolo aplikované súdom prvého stupňa, uviedol, že toto ustanovenie, ako aj právny predpis bolo nepochybne aplikované súdom prvej inštalácie, keďže tento vychádzal pri svojom právnom posúdení veci práve zo zákona zmenkového a šekového, ako osobitného predpisu upravujúceho záväzky zo zmenky. Súd prvej inštalácie na uvedený právny predpis odkazuje v bodoch 38 a nasl., ako aj v bode 46 odôvodnenia svojho rozsudku. Žalobca uviedol, že skutočnosť, že výslovne necitoval konkrétny paragraf, na ktorý poukazujú dovolatelia, nijako nemení skutočnosť, že uvedené nemožno považovať za použitie nového právneho predpisu odvolacím súdom.

25. V tejto súvislosti tiež uviedol, že odvolací súd iba konkretizoval právnu normu (ktorá bola implicitne aplikovaná už súdom prvej inštalácie) a žalovanému 2/ objasnil, za akých okolností, by tieto námietky mohol použiť. Takýto postup podľa žalobcu nepredstavuje porušenie práva na spravodlivý proces, keďže ide len o doplnenie a rozvinutie právneho posúdenia na základe rovnakého právneho rámca, ktorý bol platne použitý v rámci prvostupňového konania. Zároveň tak ani námietka týkajúca sa postupu odvolacieho súdu, že nepostupoval správne, keď žalovaných nevyzval v zmysle § 382 CSP, žalobca uviedol, že podmienky na aplikáciu tohto ustanovenia neboli splnené, keďže v odvolacom konaní vôbec nedošlo k aplikácii novej právnej normy, ale len o konkretizáciu už uplatneného právneho predpisu. Poukázal, že účelom ustanovenia § 382 CSP je predchádzať vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí a vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Poukázal pri tom na názor Ústavného súdu SR vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 407/2016, sp. zn. I. ÚS 736/2016, ako aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/102/2008, 5Cdo/46/2011, 5Cdo/159/2022 a stanovisko Najvyššieho súdu SR č. 4/2020.

26. Žalobca poukázal na to, že žalovaní sa v rámci svojej dovolacej argumentácie rozsiahlo venujú skutkovým otázkam, ktoré však nie sú relevantné z hľadiska dovolacieho konania. Zmyslom ustanovenia § 421 CSP nie je opätovné hodnotenie skutkového stavu ale preskúmanie právnej otázky zásadného právneho významu. V tejto súvislosti poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn.

5Cdo/115/2012, v zmysle ktorého dovolanie nie je ďalším odvolaním, ale ide o mimoriadny opravný prostriedok určený na nápravu len výslovne uvedených procesnoprávnych alebo hmotnoprávnych väd, preto sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého stupňa, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

27. V zmysle uvedeného má žalobca za to, že v rámci odvolacej argumentácie nedošlo k naplneniu dôvodu prípustnosti dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, keďže odvolací súd len bližšie špecifikoval právnu argumentáciu, ktorá už bola základom rozhodnutia súdu prvej inštancie, a neaplikoval žiadne nové právne ustanovenie, ktoré by vyžadovalo postup podľa § 382 CSP a ani žiadnym iným spôsobom neporušil procesné pravidlá civilného procesu.

28. Vo vzťahu k namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP uviedol, že tento dovolací dôvod predpokladá, že právnu otázku dovolací súd doposiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita takúto otázku vyriešil. Žalobca poukázal na názor vyjadrený Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/63/2019, 1Cdo/36/2022 ako aj 7Cdo/252/2020, taktiež názor Ústavného súdu SR vyjadrený v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 15/2020 v zmysle ktorých musí ísť v tomto dovolacom dôvode o otázku právnu, nie skutkovú a zároveň otázku, ktorá má určitý vzťah k rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, pričom ním ešte nebola vyriešená. Podľa názoru žalobcu tak dovolateľom nastolená otázka nie je otázku právnou, ale skutkovou, keďže odvolací súd dospel záveru, že obe zmenky boli platne vystavené a že medzi nimi nie je rozpor. Súd zároveň nezistil žiadne relevantné okolnosti, ktoré by bránili ich súbežnému uplatneniu. Uviedol, že uvedené znamená, že ide o otázku skutkovú a nie právnu s čím sa žalobca stotožňuje. Posúdenie takto nastolenej otázky predpokladá posúdenie konkrétnych skutkových okolností ako napríklad, ako boli zmenky vystavené, aký bol ich účel, ako boli medzi účastníkmi použité a aké účinky im boli na základe vykonaného dokazovania priznané. Záver odvolacieho súdu o možnosti uplatnenia oboch zmienek popri sebe vyplýva z vyhodnotenia týchto konkrétnych skutkových zistení.

29. Žalobca zároveň dodal, že aj v prípade, ak by išlo o otázku doposiaľ nevyriešenú dovolacím súdom, nezakladá to automaticky prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd opakovane judikoval, že nie každá právna otázka, ktorá nebola výslovne riešená, je zároveň otázkou významnou, teda takou, ktorá by mala judikatúrny presah a význam pre rozhodovaciu prax všeobecných súdov.

30. Taktiež poukázal na nedostatočnú konkretizáciu právnej otázky, keďže dovolatelia neuviedli v čom presne malo spočívať nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, a tiež ako mal súd túto otázku z právneho hľadiska správne vyriešiť. Dovolatelia sústredia svoju argumentáciu výlučne na skutkový stav.

31. V zmysle uvedenej argumentácie je žalobca názoru, že formulovaná právna otázka nespĺňa zákonné predpoklady prípustnosti dovolania, je právne irelevantná a navrhol dovolanie odmietnuť.

Konanie pred dovolacím súdom

32. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“ alebo aj „Najvyšší súd SR“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v dovolacom konaní v zmysle § 429 ods. 1 CSP advokátom, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaných je potrebné odmietnuť.

33. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal otázkou prípustnosti dovolania podaného žalovanými 1/ a 2/ z dôvodu § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 CSP.

34. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Uvedené znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie proti tomu - ktorému rozhodnutiu

odvolacieho súdu je prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

35. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, pokiaľ trpí niektorou z procesných väd konania vymenovaných v písm. a) až f) predmetného ustanovenia (zakotvujúce tzv. vady zmätočnosti).

36. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

37. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Podľa § 431 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie v čom spočíva táto vada.

39. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

40. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

41. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ako aj § 420 písm. f) CSP.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

42. Pre naplnenie prípustnosti dovolania dovolateľom vymedzeného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú: 1) nesprávny procesný postup súdu, 2) tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, súčasne 3) intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

43. Dovolací súd uvádza, že podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94).

44. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP (vychádzajúc z obsahu dovolania) žalovaní dovolatelia vzhľadli v tom, že súdy z vykonaných dôkazov vyvodili neprípustné a nelogické závery, že odvolací súd hodnotil dôkazy svojvoľne, a preto došlo k nesprávnemu procesnému postupu súdu a

porušení práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 104/2022 týkajúce sa svojvoľného hodnotenia dôkazov nižších súdov v kontexte na porušenie práva na spravodlivý súdny proces a práva dovolacieho súdu preskúmať či k takémuto svojvoľnému hodnoteniu dôkazov došlo.

45. Taktiež v rámci tohto dovolacieho dôvodu namietli, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie a rozsudku odvolacieho súdu sú nekonzistentné a vzájomne rozporné, keďže súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na abstraktnosti a nespornosti zmienek, pričom s kauzálnymi námietkami sa nevysporiadal a na druhej strane odvolací súd už kauzu vystavených zmienek posudzuje a pripúšťa, pričom konštatuje, že žalovaní kauzálné námietky nepreukázali. Odôvodnenie napadnutého rozsudku tak majú za zmätočné a nelogické, nespĺňajúce náležitosti podľa § 220 v spojení s § 387 ods. 3 CSP, čím bolo znemožnené strane sporu uskutočňovať jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

46. V rámci tohto dovolacieho dôvodu (§ 420 písm. f) CSP) zároveň namietli, že odvolací súd pri právnom posúdení veci vo vzťahu k žalovanému 2/ odkázal na § 17 ods. 1 zákona zmenkového a šekového, ktorý však nebol pri doterajšom rozhodovaní aplikovaný, čoho následkom bolo porušenie § 382 CSP. Tým bolo znemožnené žalovaným 1/ a 2/ uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces

47. V rámci námietky nesprávneho, nelogického a svojvoľného hodnotenia dôkazov dovolateľa poukázali na to, že odvolací súd posúdil záver súdu prvej inštancie o existencii zmenky 1 ako správny, a teda že zmenka 1 je vystavená v súlade so zmluvou o pôžičke, keďže (aj keď nedopatrením) je na nej uvedená suma 10 000 eur a je na nej dátum splatnosti podľa pôvodne dohodnutej doby splatnosti. Poukázali na nezrovnalosti v dátumoch uvedených v zmluve, dodatkoch k zmluve ako aj v zmenkách. Namietali, že pri správnom hodnotení dôkazov musel odvolací súd dospieť k záveru, že zmenka 1 nemohla byť vystavená dňa 29. októbra 2019 a napriek uvedenému odvolací súd nelogicky a v rozpore so skutkovým stavom, ako aj tvrdením žalobcu, využívajúc omyl v zmenkovej sume skonštatoval, že zmenka 1 je vystavená v súlade s pôvodnou zmluvou o pôžičke v snahe obhájiť možnosť jej použitia popri zmenke 2. Uviedli, že zmenka 1 zanikla vystavením zmenky 2. Súdny tiež nesprávne uzavreli výšku dlžnej sumy, pričom časť dlžnej sumy už bola splatená a zároveň, že ďalšia suma 5 000 eur bola žalobcovi splatená titulom právoplatného rozsudku Okresného súdu Trenčín, keď si žalobca uplatňoval v konaní o zaplatení nárok zo zmluvy o pôžičke.

48. Vzhľadom na obsah dovolania musí dovolací súd pripomenúť mimoriadny charakter dovolania ako opravného prostriedku. Dovolací súd nie je treťou inštanciou, pričom dovolaním sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). Dovolací súd však má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či súdne konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) alebo, či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd však takúto extrémnu vadu dokazovania a jeho vyhodnotenia v posudzovanom spore nezistil.

49. Dovolateľ namietol, že odvolací súd svojvoľne hodnotil dôkazy, avšak bližšie neuvádzal, ktoré konkrétne dôkazy a skutočnosti mali byť svojvoľne hodnotené. Namietol, že súdy došli k neprípustným a nelogickým záverom. Dovolací súd zdôrazňuje, že súd podľa CSP vykonáva dokazovanie a hodnotí predložené dôkazy podľa svojho uváženia. Zákon vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov a táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového

postupu, pričom hodnotiaci úvaha súdu musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a výsledok hodnotenia dôkazov má byť súčasťou rozsudku (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/53/2021 zo dňa 21.06.2022; nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 615/2022 zo dňa 20.12.2022). Výhodnotenie, ktorá skutočnosť tvrdená a dokazovaná v civilnom sporovom konaní je pre rozhodnutie vo veci samej významná a ktorá nie, je doménou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Záonné ustanovenie § 191 CSP upravuje zásadu voľného hodnotenia dôkazov, ktorá napriek pomenovaniu nevytvára (všeobecnému) súdu priestor pre ľubovoľné (svojvoľné) hodnotenie dôkazov. Prípadná svojvôľa v procese hodnotenia dôkazov je nežiaducim prvkom v súdnom konaní, ktorý zakladá nielen rozpor postupu a naň nadväzujúceho súdneho rozhodnutia so zákonom, ale aj so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ako vyplýva z už ustálenej judikatúry a z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (napr. 3Obdo/7/2022, I.ÚS 51/2020, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012) k porušeniu práva na spravodlivý proces môže dôjsť vtedy, ak hodnotenie dôkazov je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich (dôkazov, pozn.) pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery alebo pokiaľ je odôvodnenie rozhodnutia súdu extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti. K takejto situácii však v predmetnom spore nedošlo.

50. K námietkam, ktoré smerovali v podstate k nesprávne zistenému skutkovému stavu a z neho vyplývajúcejmu nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, tak dovolací súd uvádza, že v tejto časti dovolania nešlo o prípustné dovolacie dôvody. Ako už bolo uvedené dovolací súd môže preskúmať, či nedošlo k závažným nedostatkom v dokazovaní - ako je uvedené v bode 48. alebo k svojvoľnému hodnoteniu dokazovania, ak z dôkazov nevyplývajú pri žiadnej možnej interpretácii skutkové závery, ktoré súd uviedol v rozhodnutí. Dovolací súd pripomína, že hodnotenie dôkazov, ako aj závery z nich odvodené, pri celkovom posudzovaní skutkového stavu, sa vždy spája s argumentáciou strán vyplývajúcou z použitého procesného útoku alebo obrany. Tento celok napokon vedie súd k prijatiu právnych záverov vo vzťahu k nároku v konaní uplatnenému. Súd nehľadá pre tú-ktorú stranu najpriaznivejšie riešenie, hodnotí dôkazy v kontexte predloženej právnej argumentácie tak, aby tvrdený skutkový dej, a z neho vyplývajúce právne závery tvrdené stranou, skutočne naplnili právnou normou predvídané riešenie.

51. Dovolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie, ani odvolací súd nevyhodnotili dôkazy svojvoľne a mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov tak, aby tým došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces. Pokiaľ ide o ostatné námietky dovolateľa týkajúce sa zisťovania skutkového stavu, dovolací súd konštatuje, že nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, keď z ustanovenia § 442 CSP vyplýva, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. To, že súdy skonštatovali nepreukázanie niektorých tvrdení žalovaných vo vzťahu k tomu, že zmenka 1 a zmenka 2 nemohli existovať popri sebe, a že zmenka 1 nemá kauzu, pretože táto zanikla najneskôr podpísaním Dodatku č. 3 a vystavenia zmenky 2 (že zmenka 2 mala nahradiť zmenku 1), nemožno označiť ako neprípustné a nelogické vyhodnotenie výsledkov dokazovania súdmi nižšej inštancie. Navyše u žalovaného 2 ako u avalistu odvolací súd ešte doplnil, že jeho oprávnenie namietat kauzu by malo vyplývať z dohody medzi ním a veriteľom, resp. majiteľom zmenky, pričom uzavretie takejto dohody mali súdy za nepreukázané.

52. Oba súdy vychádzali v procese dokazovania z abstraktnej povahy zmeniek, teda z faktu, že žalobca nemusel ako zmenkový veriteľ kauzu preukazovať, ale kauzou - príčinou vystavenia zmeniek, a to Zmluvou o pôžičke a výškou požičanej pohľadávky i jej splatenia zaoberali, a to vzhľadom na kauzálnu námietku žalovaného 1/, pričom konštatovali, že z celkovo požičanej sumy 25 000 eur si žalobca uplatnil len sumu 11 500 eur (keďže 8 500 eur žalovaný už uhradil), pričom zmenky boli vystavené na sumu každá 10 000 eur (po objasnení, aká suma na zmenke platí, ak sa líši jej vyjadrenie slovom a číslom s poukazom na § 6 ods. 1 zákona zmenkového a šekového). V tomto žalobcovom konaní nevzhľadli ani rozpor s dobrými mravmi. Správnosť ich právnych záverov k zistenému skutkovému stavu, dovolací súd nemôže na základe dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP skúmať (nesprávnosť právneho

posúdenia je možné namietať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP a za splnenia predpokladov prípustnosti dovolania podľa tohto dôvodu - vid' ďalšie odôvodnenie uvedené nižšie k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 CSP).

53. K námietke nedostatkov v odôvodneniach rozhodnutí súdov nižšej inštancie, ich nekonzistentnosti a vzájomnej rozpornosti, dovolací súd uvádza, že pod pojmom „nesprávny procesný postup“, ktorý odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP možno rozumieť aj absenciu odôvodnenia súdneho rozhodnutia, jeho nedostatočnosť, nezrozumiteľnosť, nepresvedčivosť, či svojvoľnosť (nielen uvedenie „aspoň nejakých“ dôvodov, ale dostatočných argumentov reagujúcich na relevantné námietky a tvrdenia strán zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom, vid' napr. II. ÚS 419/2021), nezabezpečujúcu všetky atribúty a garancie spravodlivej súdnej ochrany. Procesný postup súdu a naň nadväzujúci myšlienkový pochod hodnotenia skutkového stavu a jeho subsumovania pod relevantnú právnu normu je stelesnený v odôvodnení rozhodnutia súdu a práve cez odôvodnenie rozhodnutia musí byť preskúmateľný (pozri aj nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 120/2020 z 21. januára 2021, body 37 až 41).

54. Dovolací súd posúdil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu komplexne aj s rozhodnutím súdu prvej inštancie (ktoré rozhodnutia je treba chápať ako jeden celok) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spĺňa všetky predpoklady pre zrozumiteľné a presvedčivé rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle vyššie uvedených zákonných požiadaviek. Rovnako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie sa zaoberalo relevantnými otázkami, ktoré v spore vyvstali, v dostačujúcom rozsahu na objasnenie podstatných skutočností pre priznanie nároku uplatneného žalobou. Ak by sa aj rozhodnutie javilo stručnejšie v niektorých reakciách súdu prvej inštancie, či odvolacieho súdu k odvolacím námietkam žalovaných, nemožno konštatovať, že by táto stručnosť dosiahla intenzitu porušenia práva na spravodlivý súdny proces. Dovolacej námietke opomenutia aplikácie ustanovenia § 382 CSP v dovolacom konaní nemožno priznať relevanciu, keďže z odôvodnenia odvolacieho súdu nevyplýva, že by v rámci odvolacieho prieskumu posudzoval vec podľa inej právnej normy (prípadne iného právneho predpisu) ako súd prvej inštancie. Naopak, odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia posúdil závery súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne a na podporu uvedeného záveru doplnil argumentáciu súdu prvej inštancie v smere k námietke vymedzenia kauzálneho vzťahu iba zo strany žalobcu tak, že kauza vystavenia zmeniek vyplýva aj z predložených listinných dôkazov.

55. K námietke neexistencie zmenky 1 súdy uviedli, že uzavretie zmeniek, navýšenie pôžičky, ako aj zmena termínov splatnosti v konaní nebola sporná. Konštatovali, že žalobca si žalobou uplatňuje v súhrne sumu nižšiu ako bola suma pôžičky. Zároveň uviedli, že žalovaní nepreukázali tvrdenie, že zmenka 2 mala nahradiť zmenku 1, a teda neuniesli dôkazné bremeno svojho tvrdenia. K tvrdeniu žalovaných ohľadom nezaoberania sa namietanou neurčitosťou miesta platenia uvedeného na zmenkách zo strany súdu prvej inštancie, odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie konštatoval splnenie všetkých obsahových náležitostí zmeniek, teda sa zmenkami zaoberal. Odvolací súd ešte doplnil, že označenie čísla bankového účtu a banky ako miesta splatenia pôžičky pri mene toho komu sa má platiť, nespôsobuje neurčitosť vymedzenia miesta platenia, ktoré by spôsobovalo neplatosť zmenky.

56. Je pravdou, že odvolací súd uviedol vo svojom rozhodnutí i § 17 ods. 1 zákona zmenkového a šekového, a to v rámci odôvodnenia na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a v argumentácii na odvoláciu námietku žalovaných vo vzťahu ku tzv. kauzálnym námietkam žalovaného 2 - avalistu - zmenkového ručiteľa, keď tvrdili, že zmenka 1 nemá žiadnu kauzu, keďže zanikla najneskôr dňom podpísania Dodatku č. 3 a vystavenia zmenky 2 (teda, že obe zmenky nemôžu popri sebe existovať). Toto ustanovenie výslovne súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí neuviedol. Súd prvej inštancie však dôsledne v rozhodnutí zdôrazňoval (správnosť čoho potvrdil i odvolací súd) povahu zmenky - jej abstraktnosť a z nej vyplývajúcu nespornosť zmenkového záväzku, pričom vysvetlil, čo z uvedenej povahy zmenky vyplýva (žalobca nemusí preukazovať kauzu), pričom sa zaoberal námietkami zmenkového dlžníka, ktoré sa týkali kauzálneho vzťahu medzi ním a prvým majiteľom zmenky - žalobcom. K uvedenému mali možnosť v rámci konania pred súdom prvej inštancie obe strany uvádzať tvrdenia a navrhovať dôkazy, takže boli dodržané podmienky spravodlivého súdneho procesu.

57. Ustanovenie § 17 ods. 1 zákona zmenkového a šekového, uvedený v druhom oddiele INDOSAMENT (pozn. čo je prevod zmenky rubopisom), ktoré len na doplnenie uviedol odvolací súd (pričom celkovo nárok žalobcu zo zmenky inak podľa tohto ustanovenia ako novo použitého neposúdil, len doplnil vysvetlenie dôsledkov povahy - abstraktnosti - zmenky) stanovuje limity abstraktnej povahy zmenkovoprávných vzťahov, vychádzajúc z toho, že abstraktnosť zmenky nemôže byť absolútna a určitá ochrana by sa mala poskytnúť pred vedomým konaním nadobúdateľa zmenky na škodu dlžníka. Cieľom uvedeného ustanovenia však je znemožniť zmenkovému dlžníkovi neobmedzene uplatňovať námietky, ktoré pramenia z mimozmenkových vzťahov medzi zmenkovým dlžníkom a niektorým z predchodcov majiteľa zmenky. Toto ustanovenie však zároveň zakotvuje možnosť obrany zmenkového dlžníka proti zmenkovému veriteľovi, a to v prípade, ak úmyslom pri nadobúdaní zmenky bolo vedome poškodiť dlžníka (taká situácia podľa súdmi ustáleného skutkového stavu v predmetnej veci nenastala a žalovanými ani tvrdená nebola, preto ani použitie § 17 nebolo kľúčové). V takom prípade umožňuje zmenkovému dlžníkovi vznášať i kauzálne námietky. Všeobecne však platí, že právo na plnenie nesporne zo zmenky vyplýva (abstraktná povaha zmenky), pričom ak sa dlžník domnieva, že nie je povinný zo zmenky plniť, je povinný túto skutočnosť dokázať. Ťarcha dôkazného bremena teda leží na dlžníkovi zo zmenky. Z tohto predpokladu vychádzali i sudy nižšej inštancie v tomto spore. Každý zmenkový dlžník môže použiť tzv. abstraktné námietky - napr. neplatnosť (ničotnosť zmenky) založenej na vadách listiny, ktorá má byť zmenkou, zánik zmenkového záväzku alebo jeho nárokovateľnosti v čase uplatnenia zmenky (bola už uhradená, je premlčaná) alebo jej predčasné uplatnenie (pred jej splatnosťou). Naproti tomu tzv. kauzálne námietky (priame a odvodené - vyplývajúce zo vzťahu medzi žalovaným a vystaviteľom, resp. predošlým majiteľom zmenky) - relatívne námietky - mimozmenkové námietky týkajúce sa vzťahu medzi žalobcom a žalovaným - zmenkovým veriteľom a zmenkovým dlžníkom, pričom § 17 zákona zmenkového a šekového, vymedzuje negatívne, kedy nemožno takéto námietky účinne vznášať.

58. Z vyššie uvedeného vyplýva, že predmetné ustanovenie (§ 17 ods. 1 zákona zmenkového a šekového) odvolací súd použil len na doplnenie a k reakcii na odvolacie námietky žalovaných, pričom na jeho základe nedošlo k samotnému potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie ako právneho posúdenia odlišného od právneho posúdenia súdom prvej inštancie (t.j. nebolo pre rozhodnutie súdu o veci rozhodujúce). Účelom ustanovenia § 382 CSP je zabrániť tzv. prekvapivým rozhodnutiam a umožniť stranám sporu na iné právne posúdenie, aplikáciu iného právneho predpisu, či ustanovenia, reagovať. V predmetnom spore však k takej situácii nedošlo a použitie uvedeného ustanovenia nebolo pre rozhodnutie veci tak významné ako upravuje § 382 CSP, preto postup podľa tohto ustanovenia nebolo potrebné aplikovať. Dovolací súd preto uzatvára, že existencia vady zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP s intenzitou porušenia práva na spravodlivý proces pred odvolacím súdom, keď odvolací súd nepoužil postup podľa § 382 CSP zistená nebola, pretože takýto postup nebol v zmysle dosiahnutia účelu tohto ustanovenia potrebný.

59. S poukazom na uvedené dovolací súd nevzhliadol taký nedostatok v argumentácii odvolacieho súdu, či v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, ktoré by malo za následok porušenie práva na spravodlivý proces tak, ako to namietajú dovolatelia. Dôvod, na základe ktorého rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil odvolací súd podrobne vysvetlil a zrozumiteľne zdôvodnil. Dovolací súd má za to, že argumentácia žalovaných v podanom dovolaní je v podstate založená na ich nespokojnosti s rozsudkami súdov nižšej inštancie z hľadiska výsledku konania a ich predstáv, pričom za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv účastníka, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS

60. Po preskúmaní veci dospel dovolací súd k záveru, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam žalovaného a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené a ani prekvapivé, pričom nebol zistený ani exces v procese dokazovania. Dovolacie námietky uvedené v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sú preto nedôvodné a nezaložili prípustnosť podaného dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd preto dovolanie žalovaných v časti tohto dovolacieho dôvodu ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

61. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom uviedol, že mal spočívať v nesprávnom právnom posúdení otázky, ktorá v praxi dovolacieho súdu doposiaľ nebola riešená, a to: „Či v prípade zaist'ovacích zmeniek (kedy v danej veci je v konaní nesporne preukázané listinnými dôkazmi, že sa jedná o zaist'ovacie zmenky), ktoré zabezpečovali vrátenie jednej poskytnutej pôžičky v jednom dátume jej splatnosti (v danej veci konečný dátum splatnosti dňa 31. januára 2021), je možné popri sebe uplatniť viaceré zmenky vystavované postupne pri podpise dohôd o predlžovaní splatnosti predmetnej pôžičky, kedy v dôsledku zmeny dátumu splatnosti pôžičky, ktorej vrátenie zaist'ovacia zmenka zabezpečuje, už pôžička splatná v pôvodne dohodnutom dátume splatnosti neexistuje (v danom prípade pôžička, ktorej vrátenie bolo zabezpečené vystavením zaist'ovacej zmenky 1 splatnej dňa 1. mája 2020).“

62. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 CSP, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 431 až § 435 CSP.

63. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Dovolateľ by mal v dovolaní uviesť v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia v napadnutom súdnom rozhodnutí a ako podľa neho táto právna otázka mala byť správne riešená.

64. Pre záver o tom, že ide o právnu otázku, kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a pre posúdenie prípustnosti dovolania, nie je rozhodujúci subjektívny názor sporovej strany, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP.

65. Dovolací súd uvádza, že dovolateľmi naformulovaná otázka je otázkou skutkovou, keďže smeruje k posúdeniu existencie zmenky 1 v dôsledku vystavenia zmenky 2 a zmeny splatnosti poskytnutej pôžičky a existencii splatného dlhu. Dovolací súd nie je súdom skutkovým a je viazaný skutkovým stavom ako ho ustálili sudy nižšej inštancie. Navyiac sudy pri riešení tejto otázky skonštatovali, že žalovaní nepreukázali svoje tvrdenie, že by zmenka 2 nahradila zmenku 1. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na abstraktnosť zmenky - jej samostatnosť od zmluvného vzťahu, ktorý bol pôvodom jej vzniku. Predmetom posúdenia súdmi nižších inštancií tak nebola otázka existencie, prípadne zmeny kauzy, ktorú mali žalované zmenky zabezpečiť, ale posúdenie splnenia formálnych náležitostí zmeniek, prípadne účinnej dôkaznej obrany žalovaných pri vznášaní kauzálnych námietok (viď i odôvodnenie k námietkam v bodoch vyššie).

66. Ako už bolo uvedené, samotná skutočnosť, že sa žalovaní nestotožňujú so závermi odvolacieho súdu a polemizujú s nimi, nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, ktorého obsahom má byť právna otázka od ktorej závisí rozhodnutie vo veci. Zároveň pokiaľ dovolateľ tvrdí, že odvolací súd z vykonaného dokazovania nezistil správne skutkový stav a preto vec nesprávne právne posúdil, nejedná sa o dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci, ale o napadnutie rozhodnutia odvolacieho súdu pre nedostatočné, resp. nesprávne zistenie skutkového stavu. Navyiac pre záver o prípustnosti dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nepostačuje len všeobecne vznesená námietka, z ktorej nie je možné zistiť právne posúdenie veci, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne a bez uvedenia toho, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania dovolací súd pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

67. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že na podklade dovolania žalovaných nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum správnosti právneho posúdenia veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP (dovolatelia nevymedzili dovolací dôvod uplatnený v zmysle § 421 ods. 1 CSP spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP) a dovolanie žalovaného 1/ a 2/ aj v tejto časti dovolania ako neprípustné v zmysle § 447 písm. f) CSP odmietol.

68. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného 1/ a 2/ rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

69. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.